

Σημείωμα του Επιμελητή Σύνταξης

Πολιτισμικές Ιστορίες στη Μουσικοθεραπεία

Γιώργος Τσίρης

Σύμφωνα με την *Έκθεση Παγκόσμιου Πολιτισμού* της UNESCO (2000), οι πολιτισμοί δεν είναι καθορισμένα, δεσμευμένα και κρυσταλλωμένα δοχεία. Αντιθέτως είναι «διασυννοριακές δημιουργίες, που ανταλλάσσονται μέσω του κόσμου [...]. Πρέπει τώρα να θεωρήσουμε τον πολιτισμό ως μία διαδικασία παρά ως ένα ολοκληρωμένο προϊόν¹» (UNESCO 2000: 15, στο Thomson 2005: 11). Μία παρόμοια άποψη υιοθετείται από τον Stige (2002) στο βιβλίο του *Culture-Centered Music Therapy*. Ο Stige γράφει ότι ο πολιτισμός δεν είναι μία σταθερή οντότητα. Αντίθετα, θεωρεί τον πολιτισμό ως κάτι εύκαμπτο, ως «συνεχώς αναπτυσσόμενους τρόπους ζωής και πρακτικές δημιουργίας νοήματος, που κυμαίνονται από το ατομικό στο τοπικό ως το παγκόσμιο επίπεδο κοινωνικής οργάνωσης¹» (Stige 2002: 1). Από αυτή την προοπτική, η συνεχής ροή του πολιτισμού, ως μία ενσωματωμένη καθημερινή εμπειρία, αποτελείται από τις διακριτικότητες και τις συνθετικότητες των ατομικών και συλλογικών ιστοριών ζωής. Το άρθρο και οι συνεντεύξεις που περιλαμβάνονται σε αυτό το τεύχος του *Approaches*, απεικονίζουν αυτά τα διάφορα επίπεδα 'πολιτισμικών ιστοριών', καθώς επίσης και την αμοιβαία αλληλεπίδρασή τους.

Στο άρθρο *Music Therapy and Culture: An Essential Relationship?* (*Μουσικοθεραπεία και Πολιτισμός: Μία Ουσιώδης Σχέση;*) η Daisy Morris διερευνά το ρόλο του πολιτισμού στη μουσικοθεραπευτική πράξη. Έχοντας ως αφετηρία τα επιχειρήματα του Aigen (2001) σχετικά με τη μουσική, τον πολιτισμό και τη θεραπεία, η Morris συζητά πώς η θεραπευτική μας συνείδητοποίηση και η δεκτικότητά μας ως μουσικοθεραπευτές συσχετίζονται με την πολιτισμική μας επίγνωση. Εξερευνά πώς το μουσικοθεραπευτικό έργο μπορεί να επηρεαστεί από τα πολιτισμικά υπόβαθρα και ιστορίες τόσο του θεραπευτή όσο και του πελάτη,

καθώς επίσης και από το ευρύτερο πολιτισμικό πλαίσιο μέσα στο οποίο λαμβάνει μέρος η θεραπεία.

Η ενότητα συνεντεύξεων του *Approaches*, που εγκαινιάζεται σε αυτό το τεύχος, αρχίζει με μία συνέντευξη της Pauline Etkin η οποία εστιάζει στην ανάπτυξη πολιτικών και πρακτικών στη μουσικοθεραπεία. Η Etkin, από την οποία είχα την τιμή να πάρω αυτή τη συνέντευξη, αντλεί υλικό από την πλούσια προσωπική της εμπειρία στο Nordoff Robbins στο Λονδίνο. Συνοφαινει με δημιουργικό τρόπο ιστορικά γεγονότα με πολιτικο-οικονομικές πτυχές, ενώ φέρνει στο προσκήνιο προσωπικές ιστορίες που συχνά μένουν στο παρασκήνιο. Η Etkin αναφέρεται σε πτυχές της εξέλιξης της μουσικοθεραπείας στο Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς και στο ρόλο του Nordoff Robbins σε αυτή την εξέλιξη, ενώ συζητά την πιθανή σημασία αυτών για την ανάπτυξη του επαγγέλματος της μουσικοθεραπείας σε άλλες χώρες, όπως στην Ελλάδα, όπου η μουσικοθεραπεία βρίσκεται σε αρχικά στάδια.

Η επόμενη συνέντευξη είναι της Diane Austin από την Ευαγγελία Παπανικολάου. Αυτή η συνέντευξη εξερευνά τη χρήση και τη σημασία της φωνής στη μουσικοθεραπεία, και ειδικότερα το καινοτόμο μοντέλο ψυχοθεραπείας το οποίο έχει αναπτύξει η Austin: Φωνητική Ψυχοθεραπεία (Vocal Psychotherapy). Αυτή η εξερεύνηση αναφέρεται στο πρόσφατο βιβλίο της Austin (2008) *The Theory and Practice of Vocal Psychotherapy: Songs of the Self* αντλώντας στοιχεία από την προσωπική ιστορία της ζωής της, αλλά και από την εκτενή της κλινική εμπειρία ως φωνητική ψυχοθεραπεύτρια.

Το τεύχος αυτό του *Approaches* ολοκληρώνεται με δύο νέες ενότητες: i) Νέες Δημοσιεύσεις στην Ελλάδα, και ii) Προσεχή Δρώμενα. Και οι δύο ενότητες αφορούν τα πεδία της μουσικοθεραπείας και της ειδικής μουσικής παιδαγωγικής, ενώ αντλούν υλικό από τη διεθνή κοινότητα με έμφαση

¹ Ελεύθερη μετάφραση από το αρχικό κείμενο.

στην Ελλάδα. Αυτές οι ενότητες αποσκοπούν στην προσφορά χρήσιμων πληροφοριών και στην ενημέρωση του αναγνωστικού κοινού για σχετικά νέα και εξελίξεις. Αυτό συνδέεται άμεσα με το όραμα του *Approaches* (Τσίρης 2009) για πρόοδο του επιστημονικού διαλόγου, για γόνιμη σύνδεση πρακτικής, θεωρίας και έρευνας, καθώς επίσης και για έγκυρη ενημέρωση του κοινού μέσω της ελεύθερης παροχής των άρθρων και του υλικού του *Approaches*.

Το *Approaches*, όπως πολλά άλλα ηλεκτρονικά επιστημονικά περιοδικά (π.χ. *Voice: A World Forum for Music Therapy*, βλ. Stige 2009), ακολουθεί το ευρύτερο διεθνές πρότυπο της Ανοικτής Πρόσβασης. Αυτή η ανοικτή πρόσβαση στα επιστημονικά περιοδικά είναι ζωτικής σημασίας για την ερευνητική και δημόσια πρόοδο (COPE 2010) ειδικά κατά τη διάρκεια της πρόσφατης οικονομικής ύφεσης που τόσο η Ελλάδα, όσο και άλλες ευρωπαϊκές, αλλά όχι μόνο, χώρες αντιμετωπίζουν. Αυτή η ύφεση έχει επιφέρει ήδη προκλήσεις στην παροχή υπηρεσιών υγείας και εκπαίδευσης, καθώς επίσης και στους πόρους χρηματοδότησης για έρευνα και δημοσιεύσεις. Το *Approaches* ελπίζει να υποστηρίξει αποτελεσματικά το έργο των επαγγελματιών και των ερευνητών του χώρου της μουσικοθεραπείας και της ειδικής μουσικής παιδαγωγικής μέσα από την προώθηση ενός πολιτισμού όπου η βασισμένη σε τεκμήρια πρακτική (*evidence-based practice*) εξισορροπείται με τα βασισμένα στην πρακτική τεκμήρια (*practice-based evidence*).

Βιβλιογραφία

- Aigen, K. (2001). Music, meaning and experience as therapy - Kenneth Aigen interviewed by Brynjulf Stige. *Nordic Journal of Music Therapy*, 10 (1): 86-99.
- Austin, D. (2008). *The Theory and Practice of Vocal Psychotherapy: Songs of the Self*. London and Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers.
- Compact for Open-Access Publishing Equity (COPE) (2010). Retrieved May 20, 2010, from www.oacompact.org
- Stige, B. (2002). *Culture-Centered Music Therapy*. Gilsum: Barcelona Publishers.
- Stige, B. (2009). Open access and the vision of Voices. *Voices: A World Forum for Music Therapy*, 9 (3). Retrieved May 25, 2010, from www.voices.no/mainissues/mi40009000341.php
- Thomson, N. (2005). *Are There Moments When Culture Doesn't Matter? Exploring Moments of 'Musical Meeting' in Cross-Cultural Music*

Therapy. Master's Thesis, Nordoff Robbins, The City University, London.

Τσίρης, Γ. (2009). Καλωσήλθατε στο *Approaches: Μουσικοθεραπεία & Ειδική Μουσική Παιδαγωγική*. *Approaches: Μουσικοθεραπεία & Ειδική Μουσική Παιδαγωγική*, 1 (1): 2-3.

UNESCO (2000). *World Culture Report: Cultural Diversity, Conflict and Pluralism*. Paris: UNESCO Publishing.

Παραπομπή αυτού του κειμένου:

Τσίρης, Γ. (2010). Πολιτισμικές ιστορίες στη μουσικοθεραπεία. *Approaches: Μουσικοθεραπεία & Ειδική Μουσική Παιδαγωγική*, 2 (1): 2-3. Διαθέσιμο online: <http://approaches.primarymusic.gr>